

VASS VIRÁG

SZÓLÓ

PROLÓGUS

LOS ANGELES, MGM-STÚDIÓ, 1969

Van a Könyvben egy jelenet, amikor a magyar ikerpár karrierje felfelé ívelő szakaszában találkozik a walesi herceggel. Azon az estélyen VIII. Eduárd beleszeret az egyik Dolly nővérbe, és évtizedeken át tartó kergetőzés veszi kezdetét. A helyszín Európa legrangosabb társasági eseménye, amit csak úgy emlegetnek London-szerte: „a Bál”.

A jelenet első képsorain azt látjuk, hogy Jenny Dolly szinte belöki a testvérét a bálterembe, az angol arisztokraták közé, és, hogy elüsse a lámpalázát, odasúgja neki magyarul: *„Soha életemben nem láttam ennyi felékszerezett, sápadt, formátlan, ráncos arcú embert pezsgőzni...”*

Az egész nem tart tovább hatvan másodpercnél, de már második hete forgatják.

Ez alatt a két hét alatt Föld körüli pályára állították az első holdkompot. John Lennon és Yoko Ono egy hétig ágyban maradtak a világbékéért. A csehszlovák jégkorongcsapat legyőzte a szovjet csapatot a stockholmi jégkorong-világbajnokságon. A hetvenéves Golda Meir pedig kormányt alapított Izraelben.

De az a kurva jelenet csak nem akar összeállni! Bár a rendező, Cory Pollard folyamatosan bizonygatja, hogy a Jenny Dollyt

alakító színésznő rá fog érezni a szerepre, ő maga sem elégedett a muszterekkel.

Ez egy tehén. Nyilvánvaló, hogy nem briliáns színészi képességei miatt választották ki a szerepre, hanem mert valamennyire hasonlít a Rosie Dollyt alakító színésznőre, így a sminkes és a fodrász összehangolt munkájának köszönhetően ikerpárnak tűnnek.

A tizenötödik nap reggelén Pollard felkeresi a szereposztási részleget.

– Másik színésznőt akarok.

A castingdirektor még nem fejezte be a reggelit, egy szelet piritóst gondosan egyforma kockákra vág, amiket lágytojásba mártogat.

Felnéz a tányérjából.

– Én nem tudok neked két jó mozgású, jó hangú, jó színésznőt találni, akik valamennyire hasonlítanak is...

A rendező gyomra megkordul. Jó pár reggelit kihagyott, és jó pár reggeli stábértekezletet végigült már, annyira lenyűgözte a magyar ikerpár életútja. Égett a vágytól, hogy megcsinálja ezt a filmet. Ráhangolódott a revü, a régi Hollywood, a bevándorlósors, a jazzkorszak párizsi világára, de a felvételek kezdetétől fogva minden egyes nap kínszenvedés.

Nem mutatta be a forgatókönyvet jóváhagyásra, azon egyszerű okból, hogy nem volt mit bemutatnia – a stúdió által követelt Könyvet napról napra írák, az ikerpár még életben lévő tagja, Rosie Dolly jegyzetei alapján.

Az MGM felső vezetői rajonganak a családi szórakoztató filmekért, amelyek nagyjából ugyanazokra a történetsémákra épülnek. Marketingkutatásaik kimutatták, hogy a közönség ezt várja el az üvöltő oroszlán védjegye alatt.

De Pollard eltökélte, hogy megalkuvásmentes és életközeli filmet készít.

Az újabb holtpontra egy *deus ex machina* lendíti át.

A stúdió párnázott ajtaja feltárul, megjelenik benne egy járókeret, azután egy hatalmas napszemüveg.

Rosie Dolly, az életrajzi film hősnője ravaszul fenntartotta magának a jogot, hogy a kész anyagot jóváhagyja.

A rendező visszajátssza neki a jelenetet a vágógépen.

– Nos, mi az ítélet, hölgyem?

– Őszintén szólva, mást vártam – szól az idős asszony a megrogzott dohányos hangján. Nem mond többet, de ez is elég, hogy a rendező hisztérikusan legyintsen.

Rosie szarkalábakkal szegélyezett mandulaszeme mozdulatlanul tapad rá.

– Mr. Pollard, a film csodálatos. Emberi, más, mint a többi. – Mr. Pollard nem szereti a „más, mint a többi”-t. – Csak legyen egy kis türelemmel. Rendbe teszünk mindent!

– Nincs itt mit rendbe tenni – válaszolja a rendező élesen.

– Zavar a háttérrel elkenő kameramozgás – böki ki Rosie. – Ahogy a kamera végighalad Jennyvel a teremben... nem is tudom, a kamera játszik, nem a színésznő!

Pollard behunyja a szemét.

– Ma ez a kameramozgás számít modernnek – mondja szárazon. – Muszáj haladni a korral...

Az idős hölgy felemeli csontszínű, hervadt kezét.

– Drágám, ha a művészetnek haladnia kellene a korral, akkor egy Rembrandtnak esélye sem lenne egy Picassóval szemben.

– Nézze, Miss Dolly, itt üzletről van szó – veti közbe a stúdió képviselője. – Ön szerződést írt alá, mi pedig elvárjuk öntől, hogy teljesítse a kötelességeit.

Az MGM szögletes állú menedzserét akárha sziklából faragta volna ki egy tehetségtelen szobrász. Bár a hatalmas hangárban kifejezetten hűvös van, a férfi csontos arca izzad, mintha gőzfürdőben ülne.

Fél valamitől, állapítja meg meglepetten Rosie. Némán méregetik egymást.

– Amikor egy férfi aláírat valamit egy nővel, annak általában nincs jó vége – szólal meg végül Rosie, és megindul kifelé a járókeretével.

A stáb rémülten észleli, hogy a Dolly nővérek sztorija összeomlóban van.

– A párbeszédet amúgy szó szerint a jegyzeteiből vettem – szól utána Pollard védekezően.

– Csökönységük az üzleti és pszichológiai érzék teljes hiányát mutatja... – mormogja a hölgy magyaros hangsúllyal.

– Akkor intézkedjen, hogy kapjak egy használható forgatókönyvet!

Rosie Dolly hátrafordul.

– Nézze, uram. Én sohasem tanultam dramaturgiát, de abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a legnagyobb huszadik századi színészekkel játszhattam...

Pollard felsóhajt, hányszor kell még végighallgatnia Chaplint, Rudolf Valentinót meg a többieket? Talán nem is a főszerepet alakító színésznő, hanem maga a főszereplő zavarja. A főszereplő sosem tudja igazán, miről szól a története, hiszen nyakig bele van gabalyodva...

De vajon mesélhetünk-e egy emberről anélkül, hogy elolvassuk a hurkolt macskakaparással írt vallomását?

Cory Pollard sokat látott szeme már az első oldalaknál könyyezni kezdett, igyekezett úgy törölgetni, hogy ne essen könnycsepp az ordító oroszlánnaal díszített jegyzetömbjére.

Talán nem ugyanezt a hatást szeretné elérni a filmmel is?

– ...hallotta már azt a nevet, hogy Fedák Sári? – hirtelen csendes lesz Rosie Dolly hangja, csendes és meleg. – Magyar színésznő volt. Ha ő megszólalt, az ember olyasvalamit érzett, hogy minden mondata mögött ott van a tízparancsolat.

Ebben a stílusban folytatja, egészen lebilincselve a stáb figyelmét.

Talán ezért, vagy mert beleíratta a szerződésbe, hogy csakis az általa jóváhagyott kópiákat engedi forgalmazni, a stúdió képviselője hangot vált.

– Miss Dolly, önnek minden joga megvan arra, hogy erőfe-
szítése meghozza a gyümölcsét. Ön művész. Ön legenda. Az ön
történetét akarja látni a közönség...

Ezzel Rosie Dolly szerényen egyetért.

– Most ki kell mennem. – Visszatuszkolja apró kezításkájá-
ba a jegyzettömbjét, azután felpillant. – Ó, nem, nem hagyom itt
a filmet... csak a vízajtó miatt.

A Jenny Dollyt alakító színésznő szája elnyílik a döbbenettől.

Most már igazán fúrni kezdi az oldalát a kíváncsiság, ki is le-
hetett valójában ez a Rosie Dolly? Egyszer talán fiatal volt. Fiatal
és éppen olyan kezdő, mint ő... Aznap először megjelenik egy
beazonosítható érzélem az arcán.

A rendező nem akarja elszalasztani a pillanatot, int az ope-
ratőrnek.

– Éééés... ennyi! – kiált fel nem sokkal később diadalittasan.

– Kópiát!